

dr Anna Małczuk-Wakulińska

Finansowanie bibliotek w Polsce ze źródeł zewnętrznych

Przegląd źródeł zewnętrznych i perspektywy dla podmiotów i bibliotekarzy

Plan

FINANSOWANIE ZEWNĘTRZNE BIBLIOTEK

Rys historyczny i rola zewnętrznych środków w rozwoju bibliotek

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Przegląd dostępnych krajowych programów dotacyjnych dla bibliotek i bibliotekarzy w Polsce.

WYZWANIA

Zewnętrzne finansowanie w przyszłości

Finansowanie zewnętrzne w ujęciu historycznym

Zewnętrzne źródła finansowania były, są i będą kluczowe dla **transformacji bibliotek** w Polsce, umożliwiając modernizację usług i zachowanie dziedzictwa kulturowego.

Udział i kierunki wykorzystania środków zewnętrznych w finansowaniu bibliotek w Polsce (2000–2025)

Okres	Szacowany udział środków zewnętrznych w finansowaniu działalności bibliotek	Główne źródła finansowania zewnętrznego	dominujący cel finansowania
2000-2006	ok. 3-5%	KBN, MKiDN (dotacje celowe), pierwsze projekty z ZPORR	modernizacja i sprzęt
2007-2013	ok. 15-25%	Fundusze strukturalne UE: PO IG, PO IiŚ, PO RPW, RPO	infrastruktura, cyfryzacja nauki
2014-2020	ok. 30-40%	Programy: Kultura+, Kultura Cyfrowa, NPRCz, PO Polska Cyfrowa, NCK	digitalizacja, rozwój czytelnictwa i bibliotekarzy; działania na rzecz społeczności lokalnej
2021-2025	ok. 45-50%	FERC, FEnIKS, KPO, NPRCz 2.0, MKiDN, NCK	ewolucja od infrastruktury lokalnej do dużych rozwiązań cyfrowych, AI

Dziedzictwo kulturowe

Szczególną rolę w ochronie dziedzictwa kulturowego odegrały **biblioteki cyfrowe**, co było możliwe dzięki pozyskanym środkom zewnętrznym.

Łącznie (2000–2025):

- zrealizowano ok. **260–300 projektów** digitalizacyjnych finansowanych zewnętrznie,
- zdigitalizowano i udostępniono online ponad **8 milionów** obiektów (rękopisy, starodruki, książki, czasopisma, mapy, fotografie, archiwa audiowizualne, druki ulotne itp.),
- wykonano ponad **100 milionów skanów** o wysokiej rozdzielczości,
- wartość tych projektów przekracza **500 mln zł**, z czego ok. **420 mln zł** pochodziło z funduszy zewnętrznych.

Źródła finansowania

Przegląd dostępnych programów dotacyjnych dla bibliotek i bibliotekarzy w Polsce.

Źródła publiczne krajowe

MINISTERSTWO KULTURY

NARODOWE CENTRUM KULTURY

MINISTERSTWO NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

INNE INSTYTUCJE

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Badanie polskich strat wojennych	Kultura ludowa i tradycyjna	Edukacja artystyczna	Groby i cmentarze wojenne w kraju	Ochrona zabytków
Edukacja kulturalna	Muzyczny ślad	Partnerstwo dla książki	Miejsca pamięci i trwałe upamiętnienia w kraju	Infrastruktura domów kultury
Film	Muzyka	Promocja czytelnictwa	Miejsca pamięci narodowej za granicą	Infrastruktura kultury
Kolekcje sztuki współczesnej	Promocja kultury polskiej za granicą	Czasopisma	Ochrona dziedzictwa kulturowego za granicą	Infrastruktura szkolnictwa artystycznego
Teatr	Sztuki wizualne	Literatura	Kultura ludowa i tradycyjna	Kultura cyfrowa
Kultura Dostępna	Taniec	Wspieranie działań muzealnych	Zamówienia kompozytorskie	Promesa dla kultury
Wspieranie archiwów, bibliotek i muzeów poza krajem	Wydarzenia artystyczne dla dzieci i młodzieży			

Narodowe Centrum Kultury

EtnoPolska

Kultura Interwencje

**Polsko-Ukraińska Wymiana
Młodzieży**

**Inne programy
(okolicznościowe)**

Instytut Książki

Kraszewski
Komputery dla bibliotek

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Spółeczna Odpowiedzialność Nauki.

Moduł Biblioteki Naukowe

Inne rodzaje wsparcia

FUNDACJE KORPORACYJNE:

ORLEN, TOTALIZATOR SPORTOWY, LOTTO, PZU

SPONSORING

CROWDFUNDING

BUDŻETY PARTYCYPACYJNE

Programy fundacji korporacyjnych

Nazwa fundacji	Nazwa programu
Fundacja Lotto im. Haliny Konopackiej	Sportowo Kulturalnie Lokalnie
Fundacja Totalizatora Sportowego	Otwarta Kultura
Fundacja Orlen	Kulturalny Orlen
Fundacja PZU	Program dotacyjny w formule naboru ciągłego

Stypendia

Forma bezzwrotnego wsparcia,
bez wkładu własnego na
realizację własnego projektu
twórczego lub związanego
np. z upowszechnianiem kultury,
rozwojem kadr

Stypendia

MINISTERSTWO KULTURY

STYPENDIA SAMORZĄDOWE

STYPENDIUM IM. OLGI ROK

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

**Konkurs o stypendia twórcze
oraz z zakresu upowszechniania kultury**

Fundusz Wieczysty im. Olgi Rok

**Stypendium dla bibliotekarek
bibliotek publicznych**

Podsumowanie

Zewnętrzne źródła finansowania jako nie tylko instrument wsparcia, ale przede wszystkim **narzędzie budowania przyszłości bibliotek** – instytucji, które nieustannie inspirują, uczą i łączą ludzi wokół idei dziedzictwa kulturowego i naukowego

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

EMAIL

a.wakulinska@kasanakulture.pl

WWW

www.kasanakulture.pl